

PŘÍPRAVA ŽÁKŮ NA BUDOUCNOST: VYSOKÝ POČET ZAPSANÝCH A VYSOKÁ ÚROVEŇ DOSAŽENÉHO VZDĚLÁNÍ V ODBORNÉM VZDĚLÁVÁNÍ

Vyhledky na pracovním trhu mohou hrát důležitou roli v rozhodování o vzdělávací dráze mladých lidí. V kontextu ekonomické krize (2008–2010) vzrostlo procento 15–29letých mimo vzdělávání a mimo práci na 13,2 %, ale zůstalo pod průměrem OECD 15,8 % (viz obr. 4). Míra nezaměstnanosti v roce 2010 byla zvláště vysoká pro lidi bez středoškolského vzdělání (22,7 % ve srovnání s průměrem OECD 12,5 %), přičemž u lidí se středoškolským vzděláním je nižší (6,2 % v porovnání s průměrem OECD 7,6 %), nejnižší je u vysokoškolsky vzdělaných (2,5 % v porovnání s průměrem OECD 4,7 %).

Česká republika má jedno z nejvyšších procentuálních zastoupení lidí se středním vzděláním (94 % v porovnání s průměrem OECD 82 %), přičemž většina žáků dokončí odborné vzdělávání a výcvik (viz obr. 2). Učitelé pracující na částečný úvazek jako výchovní poradci nabízejí žákům informace o výběru vzdělávací dráhy a o dalším studiu. Širší pojetí kariérního poradenství vycházející z kurikula může lépe uspokojit potřeby žáků a napomoci jim rozvinout dovednosti samostatného jednání. Znevýhodnění žáci, např. Romové, mají problém této úrovně dosáhnout a cílené iniciativy by jim mohly prospět.

Odborné vzdělávání (VET) usnadňuje vstup na pracovní trh pomocí programů založených na škole a praxi. Tři ze čtyř středoškolských studentů jsou zapsáni v odborných školách (VET), což je jedna z nejvyšších hodnot v OECD. Tyto programy zahrnují učňovské obory a také technické maturitní obory. Míra zaměstnanosti absolventů odborného vzdělávání (75 %) byla v roce 2010 vyšší než u absolventů obecně středoškolsky vzdělaných (68 %). Výzkumy zjistily, že žáci, kteří si zvolili učňovskou dráhu, se necítí dobře připraveni na potřeby pracovního trhu. Učňovské obory (2–3leté, pozn. překl.) obsahují 30 % všeobecného vzdělávání, zatímco střední odborné vzdělávání (4leté) 60 %. Podle vládních zdrojů jsou předčasné odchody v učňovských oborech značné a vláda se obává, že profese dříve pokryté učňovskými obory nebudou mít v budoucnosti dostatek vyučených pracovníků. Posílit tento vzdělávací směr má zlepšení kvality výuky, důraz na důležitost vybraných oborů a kvalita a dostupnost výcvikových pracovišť.

Míra dosaženého **VŠ vzdělání** je nižší než průměr OECD (23 % ve srovnání s průměrem OECD 38 %). V roce 2010 byly výtělky 25–34letých vysokoškoláků statisticky o 53 % vyšší než u absolventů středních a vyšších odborných škol (průměr OECD je 40 %). Od roku 1995 se zvýšil počet absolventů VŠ ze 13 % na 38 % (typ A, teoretické programy), průměr OECD je 39 %. Rozšiřování terciárního vzdělávání znamená, stejně jako i v jiných zemích dostatečně širokou nabídku pro uspokojení jak poptávky pracovního trhu, tak zájmu studentů. Pro další zvyšování kvality českého VŠ vzdělávání jsou zde otevřené možnosti: zapojit klíčové aktéry, kteří hrají roli na trhu práce, a zavést finanční podporu studentů.

Výzva: Zajištění dovedností rozvíjených v průběhu odborného vzdělávání a studii na VŠ tak, aby naplňovaly potřeby studentů i pracovního trhu.

Současné strategie a praxe

[Strategie celoživotního učení v ČR](#) (2007) je zaměřena na zlepšení shody mezi dovednostmi a pracovním trhem.

ČR ustanovila [dlouhodobé vzdělávací záměry](#), které jsou založeny na strategii Evropa 2020, a jejichž cílem je snížit míru předčasných odchodů maximálně na 5,5 % a zvýšit procento vysokoškolsky vzdělaných 30letých až 34letých na 32 %.

Reformy terciárního vzdělávání jsou diskutovány v materiálu [Strategický záměr vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové a inovační, umělecké a další tvůrčí činnosti pro oblast vysokých škol na období 2011–2015](#) s cílem zlepšit kvalitu, relevanci, otevřenost a efektivitu financování.